

Programowanie Obiektowe

Marcin Kamil Bączyk

Wykład 8

6 grudnia 2018

- dziedziczenie - przypomnienie
- kwalifikatory dostępu
- polimorfizm - przypomnienie
- klasy abstrakcyjne
- dziedziczenie wielobazowe
- SOLID

Składnia

```
class /*struct*/ KlasaPochodna
    : /*typ dziedziczenia 1*/ KlasaBazowa1 /*, */
      /*typ dziedziczenia 2 KlasaBazowa1, ... */
{ /*definicja klasy*/ };
```

- Klasa może dziedziczyć tylko po typach już zdefiniowanych
- Klasa może dziedziczyć w sposób publiczny, prywatny bądź chroniony (**public**, **private**, **protected**)
- Słowa kluczowe **public**, **private**, **protected** mogą być poprzedzone słowem kluczowym **virtual**
- Dla wyróżnika **class** domyślne jest dziedziczenie prywatne
- Dla wyróżnika **struct** domyślne jest dziedziczenie publiczne
- Nie można bezpośrednio dziedziczyć dwukrotnie po tym samym typie.

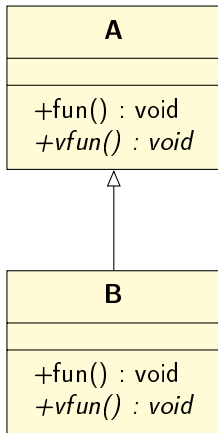
```
class A
{
void fun() {}

virtual void
    vfun() {}
};

class B
    : public A
{
void fun() {}

/* virtual */ void
    vfun() {}
};
```

- klasa pochodna ma dostęp do wszystkich publicznych metod i pól klasy bazowej.
- o ile klasa nie dziedziczy w sposób prywatny to wszystkie metody i pola klasy bazowej są dostępne dla użytkowników klasy pochodnej
- klasa pochodna może redefiniować (przesłaniać) metody i pola klasy bazowej
- mechanizm funkcji wirtualnych pozwala na odwoływanie się do metody klasy w zależności od jej rzeczywistego typu

- destruktory powinny być wirtualne; w ten sposób dysponując referencją bądź wskaźnikiem do klasy bazowej poprawnie usuwany jest obiekt klasy pochodnej
- słowo kluczowe **override** jeżeli reimplementujemy metodę wirtualną klasy bazowej
- nie istnieje symetryczne pojęcie konstruktora wirtualnego; w momencie konstrukcji obiektu znany jest jego dokładny typ.

```
class A
{
public:
    void fun() {}
protected:
    void pfun() {}
private:
    void _fun() {}
    int var_;
};
```

A

-var_ : int

+fun() : void

#pfun() : void

-_fun() : void

- w zakresie **public** umieszcza się metody i pola klasy dostępne dla wszystkich użytkowników; na diagramie UML oznaczane przez +
- w zakresie **protected** umieszcza się metody i pola klasy, które mają być widoczne jedynie w klasach pochodnych; na diagramie UML oznaczane przez #
- składowe w zakresie chronionym w klasie bazowej dostępne są dla pozostałych składowych tej klasy, funkcji i klas zaprzyjaźnionych z klasą bazową, składowych klas dziedziczących po klasie bazowej oraz funkcji i klas zaprzyjaźnionych z klasami dziedziczącymi po klasie bazowej.
- w zakresie **private** umieszcza się metody i pola klasy dostępne jedynie dla metod tej klasy; na diagramie UML oznaczane przez -

- istnieją 3 typy dziedziczenia : **public**, **protected**, **private**
- w dziedziczeniu publicznym kwalifikatory dostępu w klasie pochodnej jest taki sam jak w klasie bazowej dla wszystkich jej składowych
- w dziedziczeniu chronionym kwalifikatory dostępu metod i pól publicznych zmienia się na chroniony (**protected**); pozostałe bez zmian
- w dziedziczeniu prywatnym wszystkie metody i pola klasy bazowej stają się prywatne w klasie pochodnej

Przy użyciu relacji dziedziczeni nie można osłabić ochrony dostępu do składowych klasy bazowej a jedynie można ją wzmocnić.

Gdy tryb dziedziczenia po klasie bazowej wzmacnia ochronę danej składowej, to można zmienić zakres ochrony umieszczając deklarację `using nazwa_klasy_bazowej::nazwa_składowej` we właściwej sekcji klasy pochodnej.

```
class A
{
public:
    void fun1() {}
    void fun2() {}
    int var;
};
```

```
class B
    : private A
{
public:
    using A::fun1;
    using A::var;
};
```

```
int main(void)
{
    B().fun1();
    //B().fun2();
    B().var;

    return 0;
}
```


Polimorfizm - przypomnienie

```
class Vehicle{
public:
virtual
void run(const TimeInterval& s);
virtual ~Vehicle(void);
};

class Car : public Vehicle{
public:
/*...*/
void run(const TimeInterval& s)
    override;
};

class Truck : public Vehicle{
public:
/*...*/
void run(const TimeInterval& s)
    override;
};
```

```
int main(void)
{
std::vector <
    std::shared_ptr<
        Vehicle>> vehicles;

vehicles.emplace_back(
    new Car);
vehicles.emplace_back(
    new Car);
vehicles.emplace_back(
    new Truck);

/* ... */

for (auto& v : vehicles)
    v->run({ 0.1 });
}
```

W rozważanym przykładzie:

- metoda `run` dla każdego typu pojazdu odpowiedzialna jest za jego przemieszczenie.
- w zależności od typu pojazdu, jego ruch może być zdefiniowany w różnych sposób.
- mechanizm funkcji wirtualnych (polimorfizm dynamiczny) wykorzystywany jest do wywoływania właściwej metody `run`.

W jaki sposób powinna wyglądać implementacja metody `run` dla klasy `Vehicle` a jak dla klasy `Car` i `Truck` ?

W rozważanym przykładzie:

- metoda `run` dla każdego typu pojazdu odpowiedzialna jest za jego przemieszczenie.
- w zależności od typu pojazdu, jego ruch może być zdefiniowany w różnych sposób.
- mechanizm funkcji wirtualnych (polimorfizm dynamiczny) wykorzystywany jest do wywoływania właściwej metody `run`.

W jaki sposób powinna wyglądać implementacja metody `run` dla klasy `Vehicle` a jak dla klasy `Car` i `Truck` ?

Nie zawsze definicja metody w klasie bazowej ma sens.

Język C++ umożliwia zdefiniowane metody nieposiadającej własnej implementacji. Metoda niestyczna zdefiniowana w następujący sposób

```
virtual TypWyniku nazwaMetody( Parametr1 p1 /*, ... */) = 0;
```

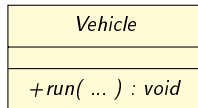
jest **metodą czysto wirtualną**.

- Metodą czysto wirtualną może być destruktor. Czysto wirtualny destruktor **musi** mieć własną implementację.
- Klasa posiadająca co najmniej jedną metodę czysto wirtualną nosi nazwę **klasy abstrakcyjne**.
- Klasy dziedziczące po klasie abstrakcyjnej, które nie implementują metod czysto wirtualnych, również pozostają abstrakcyjne.
- Klasy abstrakcyjne nie mogą być podstawą do tworzenia obiektów; mogą być jedynie klasami bazowymi.

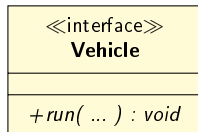
```
class Vehicle
{
public:
    virtual
    void run(const TimeInterval& s) = 0;
    virtual ~Vehicle(void) = 0 {};
};
```

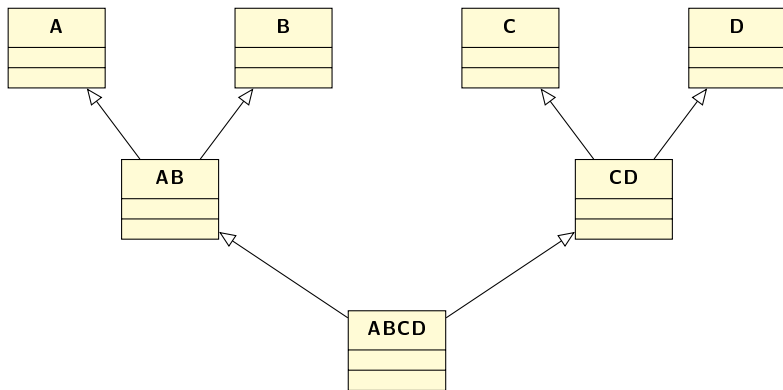
<i>Vehicle</i>
<i>+run(...) : void</i>

```
class Vehicle
{
public:
    virtual
    void run(const TimeInterval& s) = 0;
    virtual ~Vehicle(void) = 0 {};
};
```


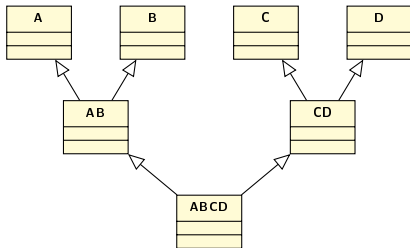
- Język C++ nie definiuje pojęcia **interfejsu**. Tę rolę mogą pełnić klasy abstrakcyjne, które nie posiadają pól, a wszystkie metody mają zadeklarowane jako czysto wirtualne.
- Interfejsy informują jakie operacje muszą być implementowane w danym typie.
- Jeden typ pochodny może implementować wiele interfejsów.

dziedziczenie wielobazowe

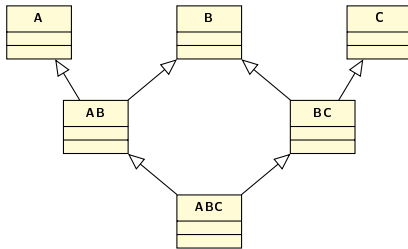
```
struct A {  
    void funA() {}  
};  
  
struct B {  
    void funB() {}  
};  
  
struct C {  
    void funC() {}  
};  
  
struct D {  
    void funD() {}  
};  
  
struct AB : A, B {};  
struct CD : C, D {};  
struct ABCD : AB, CD {};
```



```
int main(void)  
{  
    ABCD().funA();  
    /* ... */  
    ABCD().funD();  
    return 0;  
}
```


dziedziczenie wielobazowe

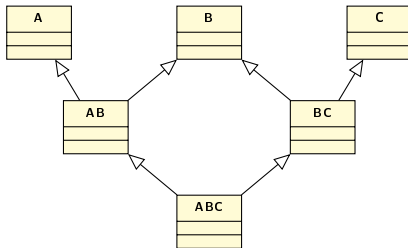
```
struct A {  
    void funA() {}  
};  
  
struct B {  
    void funB() {}  
};  
  
struct C {  
    void funC() {}  
};  
  
struct AB : A, B {};  
struct BC : B, C {};  
struct ABC : AB, BC {};
```


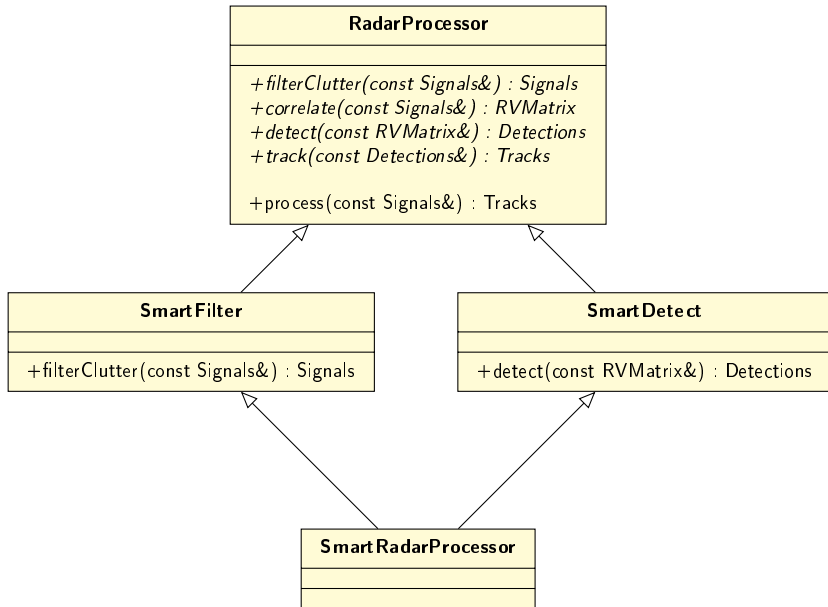
```
int main(void)  
{  
    ABC().funA();  
    // ABC().funB();  
    // ambiguous access of 'funB'  
    ABC().funC();  
    return 0;  
}
```

dziedziczenie wielobazowe

```
struct A {  
    void funA() {}  
};  
  
struct B {  
    void funB() {}  
};  
  
struct C {  
    void funC() {}  
};  
  
struct AB : A, virtual B {};  
struct BC : virtual B, C {};  
struct ABC final : AB, BC {};  
// struct D : ABC {};  
// 'D': cannot inherit from  
// 'ABC' as it has been  
// declared as 'final'
```



```
int main(void)  
{  
    ABC().funA();  
    ABC().funB();  
    ABC().funC();  
    return 0;  
}
```


Przykład

```
struct RadarProcessor
{
    virtual Signals filterClutter(const Signals&) const;
    virtual RVMatrix correlate(const Signals&) const;
    virtual Detections detect(const RVMatrix&) const;
    virtual Tracks track(const Detections&) const;

    Tracks process(const Signals& s) const
    {
        return track(detect(correlate(filterClutter(s))));
    }
};

struct SmartFilter : virtual public RadarProcessor
{
    Signals filterClutter(const Signals&) const override;
};

struct SmartDetect : virtual public RadarProcessor
{
    Detections detect(const RVMatrix&) const override;
};
```

```
class SmartestRadarProcessor
    : public SmartFilter, public SmartDetect
{
};

int main(void)
{
    const RadarProcessor&
        radarProcessor = SmartestRadarProcessor();
    radarProcessor.process(Signals());
    return 0;
}
```

SOLID

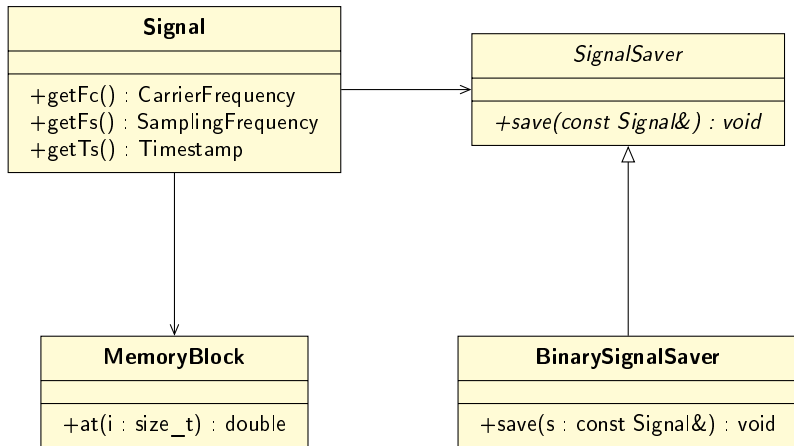
- **Single responsibility principle**
 - Zasada jednej odpowiedzialności
- **Open/closed principle**
 - Zasada otwarte-zamknięte
- **Liskov substitution principle**
 - Zasada podstawienia Liskowej
- **Interface segregation principle**
 - Zasada segregacji interfejsów
- **Dependency inversion principle**
 - Zasada odwrócenia zależności

Powinien istnieć tylko jeden powód do modyfikacji klasy.
(ang. *A class should have only one reason to change.*)

- Odpowiedzialność rozumiana jest jako rodzina funkcji (metod), która służy **jednemu konkretnemu** aktorowi.
- Aktor odpowiedzialności jest jedynym źródłem zmiany tej odpowiedzialności.
- Odpowiedzialność w kontekście zasady jednej odpowiedzialności definiowana jest jako **powód do zmiany**.

Zbierz rzeczy, które zmieniają się z tych samych powodów. Oddziel te rzeczy, które zmieniają się z różnych powodów.

Zasada jednej odpowiedzialności

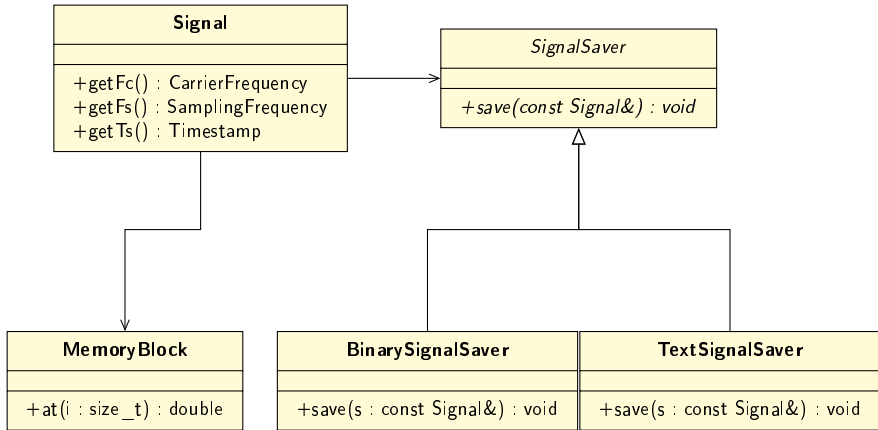
- Obiekty klasy Signal agregują blok danych reprezentowany przez klasę MemoryBlock oraz podstawowe informacje o parametrach sygnału: częstotliwość nośną, częstotliwość próbkowania, czas akwizycji.
- Przez większość czasu życia obiektu typu Signal, jego dane są odczytywane / modyfikowany przez moduł odpowiedzialny za przetwarzanie danych.
- Zapis danych (np. na dysk) następuje na żądanie zupełnie innego modułu niż moduł przetwarzający dane.
- Klasa abstrakcyjna SignalSaver dostarcza interfejsu jaki muszą implementować konkretne klasy zapisujące dane.
- Zmiana (lub dodanie) sposobu zapisu danych nie pociąga za sobą konieczności modyfikowania klasy Signal.

Encje oprogramowania(klasy, moduły, funkcje itp.) powinny być otwarte na rozbudowę, ale zamknięte dla modyfikacji.
(ang. *Software entities (classes, modules, functions, etc.) should be open for extension, but closed for modification*)

- Klasa uważana jest za zamkniętą gdy może zostać skompilowana i dostarczana do użytkownika w postaci binarnej w ramach biblioteki.
- Klasa pozostaje otwarta jeżeli nowe klasy mogą wykorzystać ją jako klasę bazową, dodając nowe właściwości.

Stosuj abstrakcyjne klasy bazowe.

Zasada otwarte-zamknięte

- Zarówno klasy BinarySignalSaver jak i TextSignalSaver implementują interfejs dany przez SignalSaver.
- Klasa Signal nic nie wie o konkretnych metodach zapisujących.
- Istnieje możliwość dalszego **rozszerzania** funkcjonalności systemu o nowe mechanizmy zapisu danych (np. w postaci plików XML).

Typy pochodne muszą móc być podstawione za ich typy bazowe.

(ang. *"Subtypes must be substitutable for their base types."*)

- Funkcje które używają wskaźników lub referencji do klas bazowych, muszą być w stanie używać również obiektów klas dziedziczących po klasach bazowych, bez dokładnej znajomości tych obiektów

Obiekty klas potomnych zachowują się jak obiekty klas bazowych.

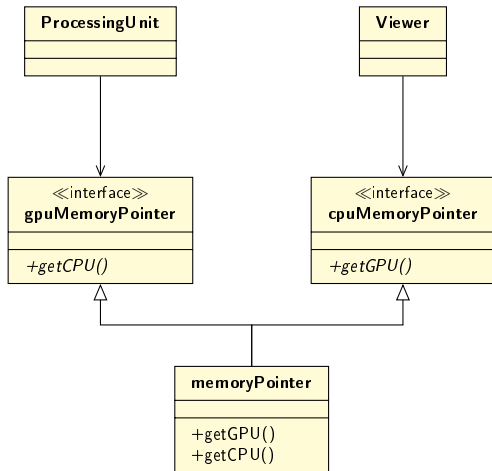
Klasy klientów nie powinny być zmuszone do zależności od metod, których nie używają.

(ang. *"No client should be forced to depend on methods it does not use."*)

- Klasy, które charakteryzują się grubymi" interfejsami, to klasy których interfejsy nie są spójne. Wydzielone grupy metod obsługują różne zbiory klientów.
- Interfejsy powinny być małe, żeby później klasy nie implementowały metod, których nie potrzebują.

Unikaj sytuacji, w której moduł klienta musi wiedzieć więcej niż potrzebuje do wykonania swojej zadania (odpowiedzialności).

Zasada segregacji interfejsów

- Klasa Viewer nie musi nic wiedzieć ani o metodach przetwarzania danych ani o specjalnym rodzaju pamięci.
- Moduł ProcessingUnit wykorzystuje jedynie pamięć operacyjną karty graficznej. Nie musi znać metod zarządzania pamięcią RAM procesora.
- Istnieje możliwość implementacji typu stricte wskazującego na pamięć w CPU lub GPU.

Moduły wysokopoziomowe nie powinny zależeć od modułów niskopoziomowych. I jedno, i drugie powinny zależeć od abstrakcji.

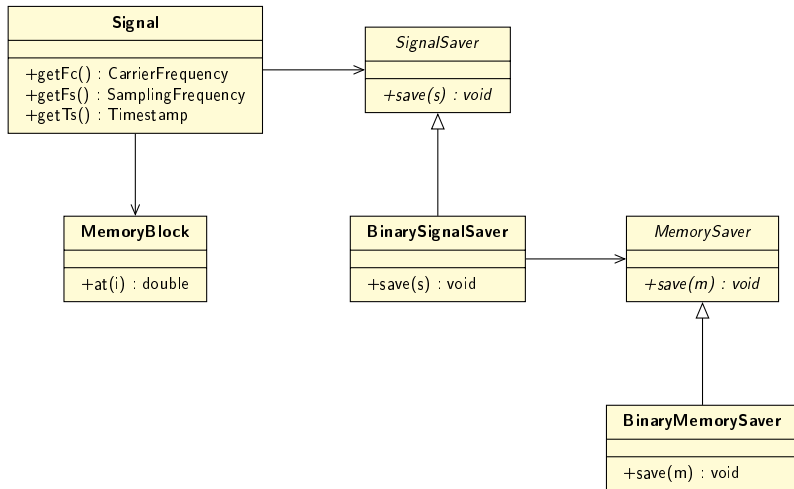
(ang. *“High-level modules should not depend on low-level modules. Both should depend on abstractions.”*)

Abstrakcje nie powinny zależeć od szczegółów. To szczegóły powinny zależeć od abstrakcji

(ang. *“Abstractions should not depend upon details. Details should depend upon abstractions.”*)

Projektuj jasno określone warstwy w architekturze systemu. Używaj interfejsów i klas abstrakcyjnych wszędzie tam, gdzie wydaje się, że może to być użyteczne w przyszłości.

Zasada odwrócenia zależności

- Ponieważ klasa reprezentująca blok pamięci może być wykorzystywana wielokrotnie, nie ma sensu wiązać mechanizmu jej zapisu z zapisem klasy samych sygnałów.
- W ten sposób mechanizm zapisu może być rozwijany zgodnie z zasadą otwarte - zamknięte

Dziękuję za uwagę